

- [Facebook](#)
- [Twitter](#)
- [RSS Feed](#)

Søg på en bog

Search

- [Anmeldelser »](#)
- [Artikler »](#)
- [Podcasts »](#)

Nyhedsbrev:

Email

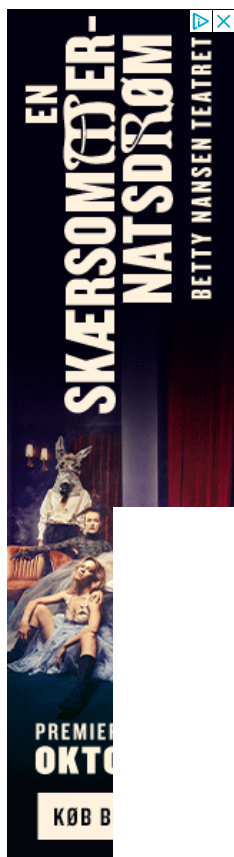
Tilmeld!

- [Om LitteraturNu](#)
- [Redaktion & Skribenter](#)
- [Kontakt](#)

Copyright 2015 · LitteraturNu · All Rights Reserved

☺

Synes godt om 111 personer synes godt om dette. [Opret en profil](#) for at se, hvad dine venner synes godt om.

Af [Alexander Buk-Swienty](#) | 17. oktober 2019

Apokalypsens stille indtog – László Krasznahorkai SATANTANGO

Snart nærmer katastrofen sig, snart fjerner den sig igen. Den ungarske forfatter László Krasznahorkais forrygende debutroman er en infernalsk dans med apokalypsen.

...ikke alene kunne han ikke, men ville han ikke forlade dette sted, for her kunne han i det mindste finde ly i skyggen af de vante genstande omkring sig, mens ingen kunne vide, hvad der ventede derude, hinsides bebyggelsen.

Der er noget enerverende, men dybt komisk ved den form for vegeterende tilstand alle karaktererne i *Satantango* befinder sig i. Alt omkring dem falder langsomt fra hinanden, sten for sten, og apokalypsens tegn er allestedsnærværende. Karakterernes bestræbelser på at genetablere orden er håbløse, de er for sent på den, eller simpelthen for apatiske. Men de håber, og heri det komiske, at nogen kommer og frelser dem; måske, tænker de, skulle de bare vente og se, bare et par dage endnu.

Satantango udkom for første gang i Ungarn i 1985 og siden har Krasznahorkai skrevet en stribe romaner. De vandt tidligt indpas hos tyske læsere og senere i resten af verden, da han vandt den prestigefyldte Man Booker International i 2015. Nu kan danske læsere glæde sig over, at *Satantango* er udkommet på dansk i en ganske enkelt fænomenal oversættelse af Peter Eszterhás.

Romanens handling udspiller sig i en lille, søvrig Ungarsk landsby. Regnens uophørlige silen har forvandlet vejene til ufremkommelige mudderpøle, kvæget er dødt, høsten har slået fejl, og de fleste af indbyggerene er for længst flygtet. Tilbage er der kun en sørgelig flok, som intet andet har at foretage sig end at sidde på den lokale bodega og drikke sig sanseløs beruset.

Det er som om nogen har frarøvet karakterne al evne til handling. Så tæt på total stilstand kommer de, at det ofte hænder, at de må feje spindelvæv af sig. De flygtige drømme om at flytte, som de alle nærer fra tid til anden, fortager sig og svinder ind, som alt andet i romanen.

Som Futaki, en af landsbybeboerne, i et febrilsk forsøg på at overtale sig selv til at flygte, tænker: '...så farvel og tak, væk herfra, jo før jo bedre, allerede i aften!' Men trods sin iver, kan han alligevel ikke overbevise sig selv, og trøster sig ved tanken om at det bliver 'Senest i morgen. I morgen tidligt om morgenen!'

Senere i romanen er Futakis plan om flugt fuldkommen fordampet. Resigneret indser han at 'ikke alene kunne han ikke, men ville han ikke forlade dette sted, for her kunne han i det mindste finde ly i skyggen af de vante genstande omkring sig, mens ingen kunne vide, hvad der ventede derude, hinsides bebyggelsen.'

Selv om noget hærger landsbyen—'regnen piskede ned med uformindsket styrke, dråberne eksploderede som "truende budskaber om dommedag"—må det være værre andre steder. I det mindste kan de vente i ly for regnen i bodegaen, og det er trods alt bedre end at vove pelsen ved rent faktisk at gøre noget.

Men romanens pessimisme, karakterernes tendens til at se alt i katastrofens fæle lys, er på paradoksalt vis bygget op omkring en kerne af ukuelig optimisme. Drømmen om forandring klæber sig stædigt til karakterne som spindelvævet klæber sig til deres forarmede kroppe: 'Op med hovedet, makker! Du får se, vi får kronede dage! Kronede dage!'

Kilden til deres optimisme er Irimiás, der går for at være landsbyens frelser. Det rygtes, at han snart vender hjem, og han kan, om nogen, gøre noget. Hvorvidt Irimiás rent faktisk er frelseren, djævelen selv, eller slet og ret en charlatan, må læseren vurdere.

Under alle omstændigheder fungerer Irimiás som romanens knudepunkt rundt om hvilket Krasznahorkai langsomt spinder sin fortælling og etablerer en rytme à la tangoen: En vuggende bevægelse frem og tilbage mellem håb og den nærliggende katastrofe.

Krasznahorkai er katastrofe-fortællingens mester og han har en uforlignelig evne til at fremskrive menneskeligt forfald, hvilket må tilskrives sprogets dunkle karakter.

Med sine lange, snørklede sætninger skaber Krasznahorkai diffuse men maleriske scener af forfald. Meningen har det med at forsvinde, men alligevel formår hans sætninger at etablere en direkte, nærmest intuitiv fornemmelse af romanens følelsesunivers. Man forvilder sig i sprogets tåger som karaktererne forvilder sig rundt i slagregnen, hvor det sande billede af tingenes tilstand smuldrer i sprogets og rygternes forgreninger.

Eksempelvis er Futakis indtryk af byen, som er læserens første, sprængfyldt med dobbeltbetydninger samtidigt med, at læseren med det samme forstår byens forkrøblede følelsesregister:

'Med et bekymret blik afsøgte han den uheldssvangre himmelrand og de afsvedne reminiscenser efter græshoppesværme og en tørkeplaget sommer, og pludselig syntes han at kunne se år og sommer, høst og vinter svinde på én gang over en enkel akaciegren, som sansede han årstidernes klovneri i evighedens ubevægelige kugle, som om den ved at lokke djævelsk lige linjer over kaossets skrumpede flade og skabe højde, forvandlede hele dette kehraus til en uafviselig konsekvens.'

Med de lange, svære sætninger og et skiftende perspektiv, hvor man følger forskellige af landsbyens spraglede personer, fletter romanen langsomt et imponerende

flerstemmigt eller kollektivt portræt af den modløshed der kommer som følge af at føle sig tæt på afgrundens rand.

Det er nærmest som om, at man kan mærke modløsheden på egen krop, mens man kæmper sig igennem sprogets tætte væv. Tempoet er skruet helt ned. Det giver en følelse af klaustrofobi. Som om man er fanget i en slags neurotisk univers, der er fikseret på detaljen (som man siger: *the devil is in the detail*), hvor intet må undslippe.

Doktoren, en anden fra landsbyens spraglede persongalleri, forklarer hvorfor detaljen er absolut vigtigt. Dybt alkoholiseret sidder Doktoren ved sit vindue for at observere alt, hvad der foregår. Det gør han for at 'værne om sin hukommelse i det omkring ham hærgende forfald,' og han finder sig nødsaget til at 'observere og løbende 'dokumentere' alt ganske nøje og bestræbe sig på ikke at forsømme den mindste lille ting'. Detaljen er nemlig det eneste værn mod 'total opløsning' og mod at blive til 'en af de sporløse og tavse fanger i denne "evigt desintegrerende og genopbyggende sataniske orden"':

Det er den sataniske tangodans med apokalypsen. En uendelig dans mellem det evigt desintegrerende og de gentagende forsøg på at genoprette orden. En dans mellem håb og katastrofetænkning. En dans hvor den sidste detalje altid undviger skriften. Langsomt vender og drejer og beskriver Krasznahorkai enhver sten han finder i den lille, søvnige landsby. Ja, det kunne næsten virke nølende, som om han er bange for at gå glip af noget. Det er storslået.

- Forfatter: László Krasznahorkai
- Titel: SATANTANGO
- Oversat af: Peter Eszterhás
- Sider: 304
- Pris: 299,95,-
- Forlag: Forlaget Sisufos
- ISBN: 9788799916955
- Originaltitel: Satantango

Nyeste anmeldelser i kategorierne [Roman](#),

- [Skal fortolkningen dø? – Franco Moretti på Diamanten](#) · 15-10-2019
- [Hvad er det med de perler? – Eva Tind på NORD Nordisk Litteraturfestival](#) · 01-10-2019
- [En kærlighedserklæring til modbydeligheden – Kristen Roupenian KATTEMENNESKE OG ANDRE FORTÆLLINGER](#) · 10-09-2019
- [Et døgnkioskrum på Louisiana Literature](#) · 29-08-2019
- [Om at høre Ursula Andkjær Olsen læse Edith Södergran – Verdenslitteratur på Rungstedlund](#) · 28-08-2019

Læs også

- [Den indre fjende – Max Brooks WORLD WAR Z](#) · 31-10-2013
- [Apokalypsen i Jokkmokk – Mikael Niemi FALDVAND](#) · 25-06-2013
- [Sort Gulyas – Péter Esterházy INGEN KUNST](#) · 05-06-2013
- [Gaia trækker på skulderen – Peter Adolphsen ÅR 9 EFTER LOOPET](#) · 08-03-2013
- [Når lysten driver værket – Géza Csáth DAGBOG 1912-1913](#) · 17-11-2012